

Ca Nostra

ÉPOCA SEGONA
ANY III : NÚM. 17

REVISTA D'INCA MENSUAL
MAIG 1921

Redacció y Administració
Murta, 5.-Inca.

FESTES CENTENARIES

del Ant. P. Fra Rafel Serra y Planas

Amb satisfacció insertam la carta que ha rebuda el Sr. Batle, del Directori de la Pelegrinació Franciscana.

Magnifico Señor:

El Discretorio de la Hermandad de S. Francisco en Palma iniciador y organizador de la Pelegrinación Franciscana a Sta. Maria la Mayor que se venera en la iglesia parroquial de esa Ciudad, en nombre de todos los peregrinos da las más sinceras y efusivas gracias a V. y a la Corporación que tan dignamente preside por la franca y generosa acogida que les dispensaron, haciendo extensivos estos sentimientos de profunda gratitud a toda la población sin distinción de clases ni personas.

Todos los peregrinos se llevaron de esa población las impresiones más gratas y recordarán siempre con placer la fecha del 22 de Mayo en que la Ciudad del P. Serra dió muestras tan elocuentes de alta cultura, de profunda religiosidad y de caridad incomparable.

Rogamos a V. que transmita a esa dignísima Corporación y a todos los nobles hijos de esa hospitalaria Ciudad nuestros sentimientos de gratitud y reconocimiento.

Dios guarde a V. muchos años.

El Discretorio de la Hermandad de S.

Francisco.—Fra. Bartolomé Salvá, Visitador.—El M. de Palmer.—José Picornell, Secretario.—Palma 28 de mayo de 1921.

Magnifico Señor Alcalde de la Ciudad de Inca.

IMPRESIÓ

Les solemnials festes del Fill Major d'Inca, han tengut una plasmació i un coronament com mai haviem somniat. La seva organització, humanament parlant, se pot dir que era perfecta, sense que cap mica d'accident desagradable enterbolís la seva esplendor esclatant. Però poc hagués valgut sa bona direcció si no hagués arribat al cor del poble, si no hagués despert grans estussiasmes populars. Era un pler veure com se prepararen els inquers, com les existències de teles se acabaven a les tendes i com el telefó seguit, seguit, repicava demanant a Ciutat material de festa. Pareixia que un buf renovador de fè i patriotisme animava tots els esperits, posava en moviment totes les mans i despertava an els més enderrerits. Qui demanava la traça autèntica de la bandera mallorquina, qui l'estampa de Santa Maria la Major, qui netejava les cases per rebre les visites inconegudes; i mentres se aixecaven els arcs de triomf i s'adornaven els carrers, a la plaça de Sant Francesc se treballava de nit i

dia per donar la darrera mà al monument.

Oh el poble, quant li toquen la fibra del sentiment religiós i patriòtic li poden fer fer grans coses! Avui d'Inca par que n'haja fuit l'indiferentisme.

Arribà la gran diada, i per totes les entrades entraven compactes caravanes de romeus d'una faisó mai vista. Nosaltres havíem vist molts apinyar-se, vengudes de moltes bandes de Mallorca per nostres fires i dijous i per veure diversions taurines; però mai empeses per un ideal de l'esperit, per una festa de civilització cristiana. Ningú negarà que no sia civilització ajuntar-se les gents per glorificar un home que se feu gran per la seva virtut i ciència, i mostrar, aixís, a la generació que puja la pedra foguera que formà l'honoradesa i caràcter de l'avior. Els himnes que ompliren els aires de glòria de nostra *Moreneta* i del P. Serra, no era més que una onada de espiritualitat i civilització que deixava ben endarrera per la seva idealitat i magnificència a les festes que fins aquí s'havien fetes.

Així devia ser. Lloat sia Deu!

Hem de regonèixer, emperò, que l'importància de les festes centenàries la devem en gran part a les germandats terceroles que nos honraren amb sa visita i edificaren amb son exemple de fervor i entusiasme religiós, dins una compostura admirable; i fins aidaren amb ses llimosnes perque la glorificació que hem feta del P. Serra, resti aquí pedrificada i no s'esborri mai.

Amb més motiu, idò, que'l Directori de la Pelegrinació, els inquerers devem estar agraïts a les germandats de Mallorca per la valiosa cooperació que prestaren a les festes centenàries, venguent *cantant bella lloança* i tornant-se'n deixant un rastre de bona olor franciscana.

FESTES CENTENÀRIES A INCA

La gran pelegrinació franciscana.— Santa Maria la Major.—L'Ilm. Sr. Bisbe predica sobiranament.—La procesó enorme.—Inauguració del monument al P. Serra.—Santa Maria la Major, en triunfal comitiva torna al seu Cambril.

Arribà la primavera de 1921, i celebraren a Inca les festes centenàries al Rnt. P. Fra Rafel Serra.

L'Ilm. Sr. Bisbe feu coincidir la visita Pastoral a Inca en aqueys dies.

Les autoritats provincials hi eren convidades.

La pelegrinació franciscana que hi sol haver tots els anys, enguany havia d'assistir a la festa.

I tot feia augurar que seria un aconeixament religiós-patriòtic.

El dia 22 de maig, festa de la Santa e Individua Trinitat, seria la festa.

Un tríduo solemníssim, predicat a l'Església de S. Francesc, dedicat a la mateixa Santa Trinitat, acabà d'encendre el fester de la pietat dels inquerers. Predicaren tres fills il·lustres d'Inca: El Rector de S. Miquel de la Ciutat, i els canonges Doctoral, i Prefecte de cerimònies de la Seu. Cantaren tres Himnes de gracies a Deu que aixeca els grans homes i aixeca els grans pobles.

Els vespres les alimares eren enceses garridament.

El dia de la festa, a trenc d'auba, la ciutat d'Inca anava peus alts. Casi no dormí preparant l'alberc, per mereixer la gràcia de les belles visites desconegudes. Les que Deu i nostros P. S. Francesc los enviasen.

Les llargues carreteres negretjaven de caravanes a peu i en carros de marjal i de muntanya.

Desiara, un *camió* modern, bufetjant, obrint-se pas per mig de les besties assara-

des, fraginava tot un exèrcit de pau.—Cantaven de Nostra Dona i de San Francesc!

I arribá el tren blanc de la Ciutat, masell de pelegrins i abellit de banderes.

Per uns carrers plens de banderes i de càntics i de bona cara, per devall quatre arcs de triump vibrants de banderoles, entren a la Parroquia i el Rnt. Rector, les dona emocionat la benvinguda. I les obri les nostres cases, i encara, els nostros cors: «Entrau a ca-vostra, bells germans».

La Missa de Comunió és canonical; l'orga de festa; el predicador fervorós; el Pa dels àngels repartit abundantament.

Era principal la Missa que havien de celebrar a Santa Maria la Major, Mare del nostros héroes, i ànima de la devoció dels inuers.

Comensa l'Ofici Major.

Les autoritats provincials i locals assisteixen solemnement.

El Capitá General, el President de la Diputació, un representant del Bal·le de la Ciutat, la Corporació Municipal d'Inca, les autoritats militars i demés...

La vasta Esglesia és plena com un ou. Capelles, chor, passadissos tot s'esbandeix de tanta gent i raims d'homos i d'aflots pengen de les columnes de molts de retaules.

Celebra el M. Il·tre. Sr. D. Nadal Garau, Doctoral, i la Missa és interpretada pulcrament.

L'Il·m. Sr. Bisbe, predica a l'Ofertori — Damunt el món decadent i sensual com qui hi passi l'alé de Ezequiel, i floresqui un esperit novell, franciscà, qui és de Jesucrist.

La processó del Capvespre és senzillament enorme. Santa Maria la Major, qui mai havia surtida del seu cambri, ha d'anar a presidir l'inauguració del monument del fill major, Rnt. P. Fra Rafel Serra.

A les tres capvespres, el campanar cuida esclatar de repicaments.

Els pelegrins, en processó, passen per

devant l'imatge, cantant,

Reina i Mare verdadera
Santa Maria Major
qui sou per qui en vos espera
font de gracies i candor
donau a l'Orde Tercera
l'aigua de la vostra amor...

Més de vint pobles de Mallorca han enviat les seues Germandats ab el penó brodat, i més de deu, garrides representacions. De tots els endrets, de Artá i de Bunyola, de Ses Salines i de Algaida. Campanet i Selva han devallat ab les seues músiques.

Tots canten ab robusta vitalitat, i ab la remor sublim de moltes aigades. Se mesclen i deslliguen i topen i esclaten en cascades de llum i de glòria. L'orga ha de encrespar seguit seguit tota la trompeteria, ab un esfors suprem per dominar aquella clamor de fe que fa estremir les entranyes.

I surt devall tàlem Santa Maria la Major, com una Reina. Es un triump continuat. Flors i sonriures, domassos i pobresa, tot és per Ella. Vella hi hagué qui no tenguent altre cosa, ab una llàgrima d'alegria li tirava el cor: «Garrida!»

Passa per damunt una catifa de murta florida, i per devall un dosser teixit d'amor. Domassos rics, vermells y grocs, qui fan olor de caixa perfumada, cobertors de noviances de sedoses flocadures, i escambrays antics i llustrines humils i endianes mostrajades i mocadors de pinyetes. Tot ab variada i pintoresca profusió penja dels balcons i dels finestrons...

Banderes espanyoles i banderes mallorquines i banderes marianes, flamades volanderes, ales extremides, voladurries de coloms blancs dins l'inmensitat del blau...

En mig del formigueig imponent i apiunyadíssim de la gernació que vessa de la plassa de S. Francesc, les Autoritats puguen a la Tribuna aparellada.

La música del Regiment romp ab l'him-

ne del V. P. Fra Serra i mils de veus canten atronadores.

El Rnt. P. Fra Cerdá, franciscà, fa un bell parlament, i diu que aqueix Monument és el fruit de les ansies de tot un poble que ara glorifica al qui és estat ab la seua vida i virtuts la gloria principal de Inca.

L'Ilm. Sr. Bisbe descubreix la figura del Monument en mig d'una ovació delirant.

El P. Serra apunta el cel, dret damunt un pedestal primorós de pedra de Santanyí i pedra viva, llavorada bellament. La testa és expresiva i evocadora. L'escultor Sacanell ha sabut cisellar en pedra palpitant l'idea escayenta de En Giménez.

El bal-le d'Inca, D. Pere Cortés, se sent orgullós—diu—de esser inquer... Seguiquem les passes del V. P. Serra. Aplicats al comers a la industria a les arts i a les ciències, no descuidem la lley moral que senyala la grandesa dels pobles.

D. Jaume Puig, en l'afirmació viva de la federació franciscana de penitencia, celebra el patriotisme del P. Serra, patriotisme de virtut, únic salvador dels pobles.

D. Josep M.ª Tous i Maroto, canta un himne tendre, eloqüent i vessant de poesia a Santa Maria la Major, que, triunfal en mig de roses i de llum, ha vengut a fer homenatge al Venerable Serra.

D. Pere Buades, en nom de Palma, saluda Inca, Mallorca i tots els germans en S. Francesc i fills de Maria i exalsa l'obra del P. Serra, plena de virtut, pau i patriotisme.

L'Ilm. Sr. Bisbe, celebra l'Homo, egregi de virtuts, que va encarnar l'ànima, el criteri, les idees, de sa Patria...

El P. Serra conseguí esser gran en ple sitgle XVI, época de grans sabis i grans sants, essent insigne en ciències, il·lustre Escripturnari, i infongué arreu l'esperit catòlic del gran Reformador Cisneros. Felicita la Ciutat d'Inca, i recorda la alta significació del Monument del P. Serra qui amb un dit al cel mostra el camí de la fe, de la in-

mortalitat...

Santa Maria la Major va romandre a sant Francesc, i el dilluns li feren una gran festa. Tengué totes les tendreses íntimes de les grans festes de família.

El vespre se reuní tot el poble per tornar-la triuntalment an el seu trono.

El Rnt. Rector va fer un sermó estupend de devoció, i tot el poble, que vessava de dins la iglesia franciscana, sentia un extremament gloriós.

I surt la processó. Els penons i les banderes i les alimares, qui les ponderaria? fileres interminables d'homos amb un ciri, mesclats els rics i els pobres i els senyors i els menestrals. Cares desconegudes, fora-vilers, homos de taverna, senten una mateixa obsessió i una mateixa alegria, i hi són venguts! I canten clamorosament.

La Mare de Deu nostra, la dels foguerons, la de la pietat inquera és una Reina sobirana dels cors.

Quant la processó entrà dins l'Esglesia espléndidament iluminada, cantaren el Te-deum i l'Himne escayent de Santa Maria i feren l'aplega-mans filial, tendre, llarc, esperançador.

ANDREU CAIMARI, PVRE.

De la biografia del Rt. P. Fra Rafel Serra.

ART I URBANISACIO

I

LA NOVA CORTERA

Vençudes pel Sr. Batle les dificultats que se presentaven per l'entrega de la cortera nova, se pogué beneir i inaugurar pel *Dijous Bò* de 1920.

El pla i la direcció de les obres són del mateix empressari D. Francesc Ferrer i Moragues, el qual ha tengut curolla en deixar una cosa ben feta. El dia de l'entrega pre-

guntàrem al Arquitecte Municipal Sr. Aleñar si l'obra de la Cortera seria sòlida, i nos contestà que *si*. Si és així, si resulta una construcció resistent, que fassi cara als anys, als aigats i no vessi, verament és una obra atrevida i de molt de mèrit, com no n'hi ha altra a Mallorca. Basta veure que té una àrea de cincents metres quadrats i que en lloc de taulada té una terrada de tota l'amplitud de l'edifici, tota plana, que quant plou s'hi fan bassiots. El pis de la gran terrada està sostengut per un empilestrat primetjol tot fet de ciment armat.

El Sr. Ferrer té tanta de fè en la seva construcció que al observar-li sobre aquells bassiots contestà que no tenien res que veure, que l'aigo se evaporaria sense vessar com s'evapora l'aigua d'una pica. El temps heu dirà.

Respecte el frontis, a mon entendre, té unes retxes i ornamentació prou clàssiques, i no fer la vista amb aquest modernisme borrar que ara s'usa.

Aquest nou edifici municipal que per la seva amplitud i esbeltesa és digne de nostre famós mercat, té dos defectes: un capital, irremissible, i l'altre de detall que fàcilment se poria corregir.

El primer és el seu mal emplaçament que no obeeix als carrers de nova construcció que l'envolten, sinó o un pla d'aixamplament que'ls fills de nostros fills no veuràn realitat per no haver-se acomodat als interessos creats, i que és provable que no es faci altre construcció dins el seu orde d'emplaçament.

Estranya la facilitat en que l'Ajuntament aprovà aquest pla d'ensanxe, que, de posar-se en pràctica, tomaria un tros de l'antic i artístic claustre de San Francesc. Tot sia per amor de Deu! Se coneix que'ls partidaris de fer la Cortera allà no estudiaren ni gens ni mica el seu emplaçament, sols tengueren cura que l'aprovàs l'Ajuntament.

Un retgidor del qui treballà més nos digué: «Jo'm pensava que la Cortera estaria issolada, voltada de carrers». Efectivament, així la conceberem nosaltres i tots els qui no havien vist el pla, perque així heu imposava el sentit comú.

L'altre defecte és el títol de *Alhóndiga* que li han envergat en lletres de relleu damunt sos portals.

La *Cortera* mallorquina, que establiren els nostros reis, és de invenció més antiga que la *alhóndiga* castellana. I per la senzilla raó que mai la còpia pot donar el nom al model ni la filla a sa mare, els mallorquins hem de dir *corteres* i no *alhóndigas*. Que cosa més natural i senzilla que posar a nostre flamant edifici comercial CORTERA. Nom consagrat per moltes centúries de mercat setmanal i que per més que's fassi no e-hi girarem la llengua.

DANIEL.

Retirat del número anterior.

El Bisbe de Barcelona, Dr. Guillemet ha prohibit als catòlics les festes mundanes anomenades de beneficència; i la gran Urb obedienta fins s'és aturada de celebrar la festa de la flor.

¡Quina llissó pels pobles petits!

EL CINE DESTRUCTOR DEL GUST

Es tresbals de l'ordre estètic, l'esmuçament del gust i de la sensibilitat, per culpa del surmenatge. Perquè no em digueu apassionat deix encara la paraula al Pare Barbera: «De la freqüència excessiva al cinematògraf no pot venir-ne sinó una generació de gent superficial, més pagada de l'aparència que de la substància de les coses, adelerada, impressionable, nerviosa, fantàstica, poc sòlida i madura en el judici i en l'acció. I això suposant que a força d'una censura ben regulada i sàviament exercida el cinema ja no fos un espectacle repugnant...»—R. RUCABADO.

PUBLICACIONS REBUDES

A son degut temps reberem de l'amic D. Miquel Ferrà, Arxiver de l'Universitat de Barcelona, els dos darrers llibres de poesies que ha publicat: «La Rosada» i «Les Muses Amigues». Francament, no mos dam a cor de fer-ne un judici crític, encara que be se mereix l'autor que li dediquem un article per la seva impecable labor. Veurem si un dia mos arriscam a parlar-ne com se mereix. Per de pronte rebia la nostra enhorabona i les gràcies més corals.

Correu de les lletres és una publicacio-neta que se publica a Soller, que està dedicada a la literatura i a l'art. Porta treballs dels literats mallorquins de cap de brot. La mateixa Redacció ha tret a llum l'*Almanac de les lletres* de 1921 que porta 41 composició de altres tants literats mallorquins i catalans, dins un volum en quart de 124 planes. Diu que seguirà aparequent altres anys, renovant l'antiga costum dels almanacs literaris. Ja mos agrada, i moltes mercès per l'obsequi.

Hem rebut del M. I. Sr. D. Antoni M.ª Alcover dos opúscols d'un centenar de planes en quart perllongat. Porten per títol: *Homenaje a la gloriosa memoria del poligrafo balear D. José M.ª Quadrado en el Primer Centenario de su Natalicio*.

Conté la crònica dels actes que li dedicaren i els valiosos treballs literaris que li tributà la intel·lectualitat mallorquina an el saló de Sessions de l'Ajuntament de Palma, dia 23 de Novembre de 1919.

Agraim de veres els exemplars enviats. N'hem posat un a la *Biblioteca Circulant de Ca-Nostra*.

Hem rebut el cartell dels premis musicals,

concurs según, any 1921, de la «Fundació Concepció Rabell i Cibils, Vda. Romaguera».

L'ORFEÓ CATALA, de Barcelona, té l'encomanda d'administrar la fundació susdita i és la qui adreça el cartell als compositors. Ofereix un premi de 6.000 pessetes.

LLIBRERÍA

C. DE LA MURTA, 5.—INCA.

DERRERES OBRES REBUDES

TENEDURIA DE LIBROS por partida doble precedida de Nociones de legislación, correspondencia y documentación mercantiles por F. T. D.

SERMONES PANEGÍRICOS predicados en distintas iglesias de Palma de Mallorca por el Rdo. D. José Auba, Pbro. Doctor en Teología. En rústica 1'50 ptes.; en tela 2'00.

ALMANAC DE LES LLETRES de 1921.—Porta 41 composicions de altres tants autors mallorquins i catalans.—En rústica 2 ptes.

LES MUSES AMIGUES. Miquel Ferrà.—XVI traduccions en vers. (Totes són d'autors estrangers)—Un bell tom en rústica 1'50 ptes.

LAS RUINAS DE MI CONVENTO.—Novela contemporánea.—En tela 2 ptes.

TRATAMIENTOS DE LA DIABETES MELLITUS por R. Nóvoa Santos. En rústica 4 ptes.

FRACTURAS DEL CODO EN EL NIÑO por el Dr. A. López Durán.—En rústica 8 ptes.

LOS TRÁGICOS GRIEGOS.—Esquilo—Sófocles—Eurípides.—Páginas escogidas con introducción y notas de P. Girard, versión castellana de Agustín Millares Carlo. Encuadernat 2'50 pts.

DICCIONARIOS DE BOLSILLO Colección Feller:

Francés-español, (cartoné)	Aquenza	3 ptes.
Español-francés,	»	3 ptes.
Inglés-español	» Runge	3 ptes.
Español-Inglés	»	3 ptes.
Alemán-español	»	3 ptes.
Español-alemán	»	3 ptes.

Biblioteca Editorial DE CA-NOSTRA

Almanac literari de l'any 1911. (Porta 23 composicions de poetes mallorquins).—En rústica: 50 cèntims.

Recordatori. Pelegrinació mallorquina a Lourdes. Festes del cinquentenari de la darrera aparició de Maria Immaculada, per Mossèn Salvador Galmés i Sanxo.—En rústica: 50 cts.

Aplec d'himnes i poesies del Puig d'Inca, del Santuari de Santa Magdalena i de la Creu de la Minyó, de distints autors.—En rústica: 25 cts.

Als gloriosos Patrons de la Ciutat d'Inca Sants Abdón i Sennen, Màrtirs de Jesucrist. Goigs, tradicions i notícies històriques p'En Miquel Duràn. (Porta la música del goigs treça per Mn. Bernat Salas, organista de la Seu).—Una pesseta.

Mes de Maria casolà. Compost damunt un que n'ordenà un Pare de la Companyia de Jesús p'En Miquel Duràn.—En rústica: 40 cts.

Impresions i notes biogràfiques de *Na Margalida de Costitx*, Terciaria Franciscana i Maria dels Sagraris Calvaris, p'En Miquel Duràn. En rústica 0'50; amb una fotografia, 50 cts.

Recordança.— A Santa Maria la Major, Titular de la Parròquia de la Ciutat d'Inca. Aplec de poesies de distints autors. (Porta onze composicions). En rústica: 75 cts. En paper lux 1'25.

Sagells de goma i de metal

de forma elegant i molta durada. Com també plaques de metal esmaltat en colors.

Les vos serviràn an el nostre Establiment.

TINTES D'ESCRIURE

An el nostro establiment es troben tintes de moltes classes, com la **Sama**, la **Pelikan**, la **Vigty**; tintes estilògràfiques, en colors per dibuixos, tintes xines en negra i colors, la **Sama** negra en pols, La **Perfecta** negra i colors en pols de gran resultat.

Tinters plens de tinta de Sama, Pelikan y Wigty.

Diccionaris de les principals llengües

En Castellà (varies clases i edicions) —Català-Castellà i Castellà-Català— Italià-Espanyol i Espanyol-Italià.—Inglés-Espanyol i Espanyol-Inglés—Espanyol-Alemàn i Alemàn Espanyol— Francés-Espanyol i Espanyol Francés.

De venta a nostra Llibreria.

El Rnt. P. Fra. Rafel Serra

OBSERVANT DE MALLORCA

(1536-1620)

per Mn. Andreu Caimari, Pvre.

Preu: 2'00 ptas.

A nostra llibreria en trobaràn en existència.

RECORDANSA.

A SANTA MARIA LA MAJOR

titular de la Parròquia de la Ciutat d'Inca

Aplec de 11 composicions poètiques de distints autors amb una bella estampa de s'imatge.

Val 75 cts. En paper lux una pesseta.

De venta a nostra Llibreria.

Obres d'En Emili Salgari

Interessantíssimes i emocionants noveles d'aventures.

A la Llibreria del C. de la Murta d'Inca se troben en venta tots els toms editats en pasta per la casa Calleja an el preu de

1'25 ptes.

DUES OBRES D'ACTUALIDAD ENCARA PALPITANT

LA LOCURA ROJA

Aspectes y escenes de la Revolució rusa per R. de CHESIN

EL INFIERNO BOLCHEVIQUE

per R. VAUCHER. Traducció de GAZIEL.

Preu de cada obra: 5 Pesetes.

De venta: C. Murta, 5.

EL SIGLO XX

o el fin del mundo

según la profecía de S. Malaquíás

Preu: 3'50 ptes.

La gran flota británica

(1914-16)

Operaciones navales inglesas en el mar del Norte.

Desde la ruptura de hostilidades hasta después de la batalla de Jutlandia.

POR EL

Almirante de la Real Marina Británica

LORD JOHN R. JELlicoe

Vizconde de Scapa.

Un luxós tom de 524 pàgines, esmeradament imprès amb 13 gráficas a colors, encuadernat en tela, **25 ptes.**

Mis recuerdos de la Guerra

(1914-1918)

por el famoso general

E. LUDENDORFF :

Obra ilustrada con 46 croquis de las operaciones mas importantes y 10 mapas de conjunto de las grandes campañas en todos los frentes.

Forma un volum de 772 pàgines esmeradament imprès i luxosament encuadernat en tela. Preu: **40 pesetes.**